

Huilen om Jeruzalem

Kasper de Graaf

De afgelopen weken laaien de onrusten in Israël weer op. Nadat de politie de Al-Aqmoskee was binnengevallen, zijn er meerdere raketaanvallen geweest in de grensgebieden. Het conflict tussen Israël en Palestina blijft maar voortduren.

Vanuit christelijke hoek klinken verschillende reacties. 'Israël moet zich verantwoorden voor mensenrechtenschendingen,' roepen sommigen. 'Nee, we moeten juist opkomen voor Israël, want het land is in de Bijbel toch aan het Joodse volk beloofd?,' menen anderen. Kritiek op Israël ligt dan zeer gevoelig, en de hevige discussies hierover maken 'Israël' tot een heikel thema. Onder de oppervlakte leeft intussen denk ik bij velen pijn om wat in Israël gaande is.

Ik heb daar zelf iets van ervaren toen ik recent in Jeruzalem was. Het was bijzonder om daar rond te lopen waar zo veel geschiedenissen uit de Bijbel zich hebben afgespeeld. Maar ik liep er wel rond met een dubbel gevoel. Ik merkte (gelukkig) weinig van de onrusten, maar die waren nooit ver weg in mijn gedachten. Rondlopend in de stad, kun je ook niet heen om haar complexe geschiedenis van religieuze en politieke strijd tot op de dag van vandaag.

Het schuurde bij mij. Eén van de plekken waar ik dat sterk ervoer, was bij de Dominus Flevit-kerk, op de helling van de Olijfberg. De naam van de kerk verwijst naar het moment dat Jezus huilde toen hij Jeruzalem zag liggen (Lucas 19:41-44). Terwijl ik daar stond, voelde ook ik tranen diep van binnen. Enerzijds genoot ik van het prachtige uitzicht over Jeruzalem. Tegelijk dacht ik aan de voortdurende onrusten en conflicten, de strijd, verdeeldheid en het onrecht in Jeruzalem, en ik voelde de pijn.

Jezus' tranen kenden natuurlijk niet direct dezelfde aanleiding. Jezus huilde omdat Jeruzalem niet verstond wat haar vrede kon brengen. Daarmee wijst Jezus op hardnekkig ongeloof waarmee Hij wordt verworpen. Verder huilde hij om het lot dat Jeruzalem zou gaan treffen: vijanden zullen Jeruzalem omsingelen en met de grond gelijk maken. Waarschijnlijk hebben zijn woorden betrekking op de verwoesting van de tempel door de Romeinen in het jaar 70.

Twee dingen vallen mij op in Jezus' tranen. Allereerst is Jezus behoorlijk scherp. Hij stelt Jeruzalems ongeloof aan de kaak. In zijn woorden klinken de woorden door van profeten die eerder al Gods oordeel over Jeruzalem en haar inwoners hadden aangekondigd (bijv. Jesaja 29:1-8; Jeremia 6). Zij waren heel kritisch op het onrecht en de voortdurende ontrouw van het volk.

Ten tweede zie ik in Jezus' tranen zijn bewogenheid. Ook Jeremia huilde toen hij het oordeel moest aankondigen (Jeremia 8:23; 9:9; 14:17). Daarmee weerspiegelt hij tegelijk Gods tranen: God oordeelt in zijn woede, maar Hij doet dat met pijn in zijn hart. Hij is bewogen

met zijn volk. Zo laat het Jezus ook niet koud als Hij Jeruzalem ziet liggen en denkt aan haar ongeloof en aan de verwoesting die haar zal treffen.

Zo is de kritiek van Jezus en de profeten geworteld in liefde en hoop voor Israël. Waar in discussies over Israël onder christenen liefde voor Israël en kritiek op Israël soms elkaars tegenpolen lijken, blijken ze ook nauw samen te kunnen gaan.

Hoewel mijn tranen natuurlijk niet gelijk zijn aan Jezus' tranen, stel ik mij deze liefdevolle, kritische houding wel ten voorbeeld. Ik voel de bewogenheid met de stad Jeruzalem en de strijd en pijn die er leeft, al eeuwenlang. Ik voel ook boosheid en kritiek op al het menselijk onrecht in de stad, tot op de dag van vandaag. Ik voel machteloosheid: waarom duren de conflicten steeds maar voort?

Maar Jezus was toch niet machteloos? Terwijl hij in tranen uitkeek over Jeruzalem wist Hij dat Hij daar zou gaan sterven en ook weer zou opstaan uit de dood. Toch huilt Hij om het ongeloof en de toekomstige verwoesting van Jeruzalem. Ook na Pasen blijf ik met een dubbel gevoel zitten. Ik geloof het blijde nieuws dat Jezus de dood heeft overwonnen, nieuws dat vanuit Jeruzalem de wereld is overgegaan. Toch zie ik zo weinig van de doorwerking van dat evangelie. De tranen zijn niet weg. Tegelijk ben ik juist vanwege Pasen niet zonder hoop. Kan Hij, die de dood heeft overwonnen, geen vrede brengen en geloof geven in Israël?

Daarom worden mijn tranen tot een gebed. De woorden uit Psalm 122:6 blijven actueel: "Bid om vrede voor Jeruzalem." In dat gebed komen de tranen en de verwachting samen. Kan dat gebed niet ook de onderlinge vrede stimuleren in alle discussies over Israël?

Deze theologenblog is geschreven voor de website van het Nederlands Dagblad (gepubliceerd op 11 april 2023) en het Friesch Dagblad (gepubliceerd op 12 april 2023).